

**Logopediepraktijk
Het Praathuis
Roelien van Halsema
Mirjam Hermans
Kim Ruiter
Saskia Verhoef**

Lees- en schrijfproblemen

In onze praktijk heeft Roelien van Halsema diverse nascholingscursussen gevolgd op het gebied van Dyslexie. Roelien staat geregistreerd als dyslexiebehandelaar.

Taal, spraak, lezen en schrijven

Vroegtijdig onderkennen

Bij ons in de praktijk komen kinderen vaak al op jonge leeftijd binnen. Op het consultatiebureau wordt goed op de taalontwikkeling gelet en de huisartsen kennen het belang van vroegtijdig doorverwijzen. De taal- en articulatieontwikkeling heeft namelijk grote invloed op de intelligentie. Daardoor heeft de taalontwikkeling een cruciaal belang voor de schoolse ontwikkeling. Taal is de verpakking van gedachten en kennis.

Taalstoornis, leesstoornis?

Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis of articulatiestoornis maken op latere leeftijd een vergrote kans op het ontwikkelen van lees- en schrijfproblemen. Voor deze kinderen, die soms moeite hebben om woorden te vinden en deze goed uit te spreken, kan het moeilijk zijn om de koppeling te leren tussen de klank en de letter. Bovendien hebben deze kinderen vaak niet goed opgeslagen hoe een woord “in elkaar zit”. Vaak komen bij taal- en spraakstoornissen moeilijkheden in het automatiseren voor. De klank, de letter of het woord wordt dan niet vlot opgeroepen uit het geheugen. Kinderen die moeite hebben om op woorden te komen hebben deze moeite soms ook tijdens het lezen. Het technische lezen kan dan zó inspannend zijn dat het kind niet begrijpt wat het leest.

Kleuters en lezen

Er zijn verschillende geluiden over het aanbieden van letters op de kleuterleeftijd. In onze praktijk gaan wij er vanuit dat het heel plezierig voor een jong kind kan zijn om al kennis te maken met letters. We bieden deze aan op een speelse, herkenbare en vrijblijvende manier. Het kind kan tijdens deze “oefening” geen fouten maken en bouwt zelfvertrouwen op. Het kind wordt zich meer bewust van het bestaan van klanken en de plaats daarvan binnen een woord. Letters krijgen al snel betekenis voor een kind wanneer deze gekoppeld zijn aan de eigen naam, papa of mama of bijvoorbeeld de McDonalds. Kinderen vinden dit heel leuk!

Logopedische behandeling en letters

Tijdens de logopedische behandeling van taalontwikkelingsproblemen en articulatieproblemen wordt gestreefd naar een “multisensoriële” benadering. Dat wil zeggen: meerdere zintuigen inschakelen. Wanneer een kind kan voelen, zien, horen waar het over gaat leert het gemakkelijker. Er wordt als het ware een kapstok gegeven om klanken en woorden aan op te hangen. Het leren van letters ondersteunt de articulatie, dus articulatietherapie heeft meer effect wanneer de klank gekoppeld wordt aan een letter.

Vanaf groep 3

In onze praktijk hebben wij verscheidene methodes om kinderen die al verder in het lees- en schrijfproces zijn, te helpen. Wij kunnen begeleiding geven bij het (begrijpend en technisch)

Logopediepraktijk Het Praathuis, Roelien van Halsema, Mirjam Hermans, Kim Ruiter, Saskia Verhoef.

Laanzicht 11, 8271JZ IJsselmuiden, Tel: 038-3318132

E-mail: info@praathuis.info

www.praathuis.info

lezen en het spellen. Natuurlijk is daarvoor goed overleg met de school noodzakelijk om geen verwarring bij het kind op te roepen. Gelukkig weten de scholen en onze praktijk elkaar inmiddels goed te vinden!

Dyslexie oudere leerlingen Feiten, inzichten en tips

Aanpak spellingsproblemen in het kort:

In het voortgezet onderwijs kent de aanpak van spellingsproblemen globaal twee routes: oefenen, en leren omgaan met de zwakke spellingsvaardigheid. Waar het accent op moet liggen en hoe er geoefend kan worden verschilt per leerling. Oefening wordt verkregen door veel met het juiste woordbeeld bezig te zijn. Liefst met daarvoor ontwikkelde computerprogramma's. Bij het leren omgaan met zwakke spelling moet de leerling leren in te schatten bij wat voor soort schrijfsels een correcte spelling wel of niet perse noodzakelijk is. Dit is afhankelijk van de afstand tussen de schrijver en de lezer. Daarnaast moet de leerling geleerd worden altijd achteraf de werkwoordspelling te controleren. Tijdens het controleproces is het gemakkelijker na te denken over spelling en regels dan tijdens het spellingsproces zelf.

Leerlingen die snel (vanuit de context) lezen en veel fouten maken zouden regelmatig het verkeerde woordbeeld opslaan waardoor hun brein in verwarring wordt gebracht en onjuiste kansberekeningen maakt. Het aanleren van een foutieve spelling moet daarom zoveel mogelijk worden vermeden. Dat betekent niet dat leerlingen met veel spellingsfouten moeten oefenen door veel langzaam en accuraat te lezen. Dat zou frustratie oproepen en waarschijnlijk het leestempo vertragen waar ook veel nadelen aan kleven. Effectiever: veel lezen en visueel dictee, overtypen van directe feedback en uitspreken van letters tijdens het oefenen.

Deze leerlingen hebben grote moeite met het aanleren en toepassen van de diverse strategieregels. Per leerling moet daarom worden bekeken welk plan van aanpak de meeste kans op succes heeft.

(bron: Balans Magazine oktober 2009, "wat helpt welke leerling")

Retentietraining Leren spellen in het Basisonderwijs

Kinderen leren spellen door woordbeelden nauwkeurig, letter voor letter en klank voor klank op te slaan in hun geheugen. Spellingsmethoden voorzien in allerlei strategieën (spellingsregels) waarmee kinderen kunnen beredeneren wat de juiste spelling is. Het gebruik van deze strategieën legt echter een groot beslag op de capaciteit van het werkgeheugen. Het kost tijd en energie. Deze vaardigheid lijkt pas toe te nemen bij 10-11 jaar.

Spellingsproblemen kunnen optreden in verschillende fases van het spellingsleerproces:

1. Bij aanvang van het leesproces met de klankzuivere woorden zoals boom, vis, muur. Deze kinderen blijken vaak later ernstige problemen met het spellen te hebben.

2. Bij het snel en flexibel oproepen van de verschillende uitzonderingen in de Nederlandse taal. Deze kinderen hebben wel een klank/tekenkoppeling geleerd maar hebben moeite met het verwerken van de informatie in de hersenen.

3. Kinderen die niet uit de voeten kunnen met de spellingsregels, of die bij de RT andere woorden of spellingsregels leren.

Om het proces naar automatisch foutloos spellen bij zwakke spellers te stimuleren ontwikkelde Anneke Smits, dyslexie-expert, de retentietraining. Dit houdt in een procedure van herhaald oefenen. Leerlingen worden op een systematische manier getraind. Er wordt uitgegaan van het huidige spellingsniveau. Specifiek die woorden worden geselecteerd

waarmee de leerling moeite heeft.

Wanneer leerlingen zowel lees- als spellingsproblemen hebben, gaat lezen altijd voor! Maar bij het aanvankelijke lezen, schrijven en spellen is het natuurlijk effectief om deze vaardigheden tegelijk aan te leren.

(Bron: Balans Magazine juni/juli 2009, “oefenen en/of nadenken?”)

Steun voor ouders en scholen

Vergoeding aanvragen voor een dyslexiebehandeling brengt soms een lange wachttijd met zich mee. En soms bereikt het kind ondertussen een leeftijd waarvoor de vergoedingsregeling niet meer geldt. Dat kan worden voorkomen door het onderzoek al vast wel te starten en het kind al vast op een wachtlijst voor behandeling te plaatsen. Scholen moeten intussen bereid zijn om een leerlingdossier aan te leveren. Ouders kunnen de school hiertoe niet verplichten! Van de site van het Masterplan Dyslexie kunnen ouders en scholen voorbeelden downloaden van een ingevuld leerlingdossier. Wellicht biedt dit welkome hulp om de vergoeding voor de leerling te kunnen regelen. www.masterplandyslexie.nl

Advies en informatie

Balans is de landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag. Internet: www.balansdigitaal.nl

Ook in onze logopediepraktijk Het Praathuis kunt u terecht met vragen over lees- en spellingsproblemen.